

Namatek
True Education

www.namatek.com

20 'th Subject

مبحث ۲۰ مقررات
ملی ساختمان

فهرست مطالب

۱. علائم ایمنی و تابلوها
۲. مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان
۳. سرفصل عناوین مطرح شده در مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان
۴. کاربردهای مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان
۵. اهمیت مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان

مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان الزامات کلی نصب اصولی، نگهداری و حفظ عملکردی علائم و تابلوهای لازم برای زندگی آسوده و بی‌خطر را تعریف می‌کند. این قوانین صاحبان املاک و دست‌اندرکاران شهری را ملزم می‌کند تا علائم خاصی را در مناطق تعیین شده املاک یا سایر بناهای زیستی و شهری اعمال کنند. با توجه به نیازهای مختلف و شرایط زیستی متفاوت، علائم مورد نیاز و تکمیلی در اندازه‌ها، شکل‌ها و طرح‌های رنگی مختلف موجود است که هر کدام از این علائم برای تطبیق از نظر برداشت و سهولت استفاده و رعایت توسط افراد، باید استانداردهای یکسانی را داشته باشند تا از سردرگمی افراد در هنگام استفاده، مخصوصاً شرایط بحرانی جلوگیری شود. مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان به‌عنوان یک پایه مقررات برای علائم و تابلوها در کشور مطرح است که در هر ساختمان یا مکانی که به زندگی افراد مربوط می‌شود، باید رعایت گردد. در این مقاله سعی بر آن داریم که به‌طور مختصر به معرفی مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان بپردازیم.

علائم ایمنی و تابلوها

مقامات مسکن و شهرسازی در سراسر کشور مجموعه متنوعی از تابلوها را الزامی می‌کنند تا کاربران به مقررات آن پایبند باشند. بسیاری از این علائم بر ایمنی و رفاه افراد ساکن یا پرسنل مشغول به کار در ملک تمرکز دارند. برخی دیگر در راستای کمک به فعالیت‌های سازمان‌های امداد و نجات همچون آتش‌نشانی یا ساده سازی مدیریت ساختمان هستند.

با این حال برخی از این علائم نظارتی صرفاً با هدف اطمینان از کنترل اموال، هم در داخل و هم در راستای دستورالعمل‌های مقررات ساختمانی هستند. اماکن مختلف ممکن است الزامات امنیتی و هشداری منحصر به فردی داشته باشند. بنابراین توصیه می‌شود برای تعیین نیازهای خاص خود با بخش نظام مهندسی ساختمان در محل اقامت خود مشورت کنید. شما اگر به تابلوهای نظارتی سفارشی یا الگو و استاندارد نیاز داشته باشید، می‌توانید تابلوهایی را انتخاب کنید که نه تنها بتوانند علائمی را ارائه دهند که با مقررات مطابقت داشته باشد، بلکه در عین حال با زیبایی‌شناسی و برند ساختمان شما همسو باشند.

مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان

مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان یکی از مباحث ۲۲ گانه مقررات ملی ساختمان می‌باشد. نخستین ویرایش این مبحث در سال ۱۳۸۴ و توسط گروهی از کارشناسان تدوین گشته و منتشر شد. این مبحث از مقررات ملی ساختمان، به اصول و محل نصب تابلوها و علائم به کار رفته در اماکن مختلف از جمله ساختمان‌ها، محیط‌های کاری، گذرگاه‌ها و... اشاره دارد. با گسترش روزافزون ساخت و سازها و گسترش محیط‌های شهری و ساختمان‌های بلندتر و مجتمع‌تر و لزوم نیاز به قوانین و تدابیر عملیاتی مختلف در این ساختمان‌ها، برطبق ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، قوانین موجود در این مبحث مورد ویرایش قرار گرفته و تغییراتی را برای بهتر شدن رفاه و امنیت جامعه بشری ایجاد کرده‌اند.

در ویرایش جدید از مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان، علاوه بر الزامات پایه‌ای چون رنگ و شکل علائم ایمنی بازدارنده، هشداردهنده، الزام کننده و آگاه کننده نسبت به شرایط ایمن و علائم صوتی و نوری و با حرکات دست که در ویرایش اولیه این مبحث در سال ۱۳۸۴ مطرح شده است، به موارد زیر نیز پرداخته شده است:

- علائم ایمنی در کارگاه‌های ساختمانی
- تابلوهای ایمنی در کلیه ساختمان‌ها برای هدایت متصرفان به دسترسی‌های خروج و راه‌های امداد رسانی
- علائم مربوط به فضاها و کارگاه‌های تاسیساتی ساختمان و کارگاه‌های صنعتی و خدماتی (به عنوان یکی از کاربری‌های عمده ساختمانی)
- علائمی در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی برای تاسیسات مخزن و لوله‌ها
- سایر اتصالات تاسیساتی

با توجه به اصول مطرح شده در مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان، علائم و تابلوها نقش مهمی را در اولویت بندی ایمنی و انطباق در فعالیت‌های زیستی در بناها و گذرگاه‌های شهری ایفا می‌کنند که این نقش، رعایت این مقررات را مهم جلوه می‌دهد.

سرفصل عناوین مطرح شده در مبحث ۲۰ مقررات

ملی ساختمان

به گزارش دفتر تدوین مقررات ملی ساختمان، فهرست مطالب بیان شده در مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان (علائم و تابلوها) به شرح زیر می‌باشد.

فصل اول

- مقدمه و اهداف
 - لزوم این مقررات و دامنه شمول آن
 - اهداف
- تعاریف و نحوه کاربرد
 - علائم ایمنی
 - رنگ‌های دارای مفهوم ایمنی
 - تابلوها و علائم تصویری
 - انواع تابلوها و علائم تصویری (از منظر کاربرد)
 - تابلوها و علائم تصویری ایمنی در ساختمان‌ها و کارگاه‌ها
 - انواع تابلو و علائم تصویری (از منظر نوع مصالح، شکل و اتصال)
 - انواع تابلو و علائم تصویری (از منظر مدت زمان استفاده)
 - سازه علائم تصویری و تابلو
 - آگهی علائم تصویری و تابلو
 - سطح علائم تصویری و تابلو
 - علائم تصویری و تابلوی ناهماهنگ با مقررات
 - دارنده و مسئول علائم تصویری و تابلو
 - مجوز علائم تصویری و تابلو
 - مصالح علائم تصویری و تابلو
 - مناطق ویژه (اعمال کنترل‌های خاص)
 - علائم و تابلوهای نورانی

- علائم نوری
- علائم صوتی ایمنی
- علائم ایمنی کلامی
- علائم ایمنی با حرکات دست

• ضوابط کلی

- محدوده نصب انواع علائم و تابلوها
- محدودیت مکان نصب علائم و تابلوها
- الزامات ساخت و نصب علائم و تابلوها
- الزامات ایستائی و سازه علائم و تابلوها
- الزامات نوع و مقاومت مصالح علائم و تابلوها
- الزامات الکتریکی علائم و تابلوها
- تعمیر و نگهداری علائم و تابلوها
- ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی تصویری و تابلوها
- ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی در برابر حریق
- ضوابط کلی استفاده از علائم نوری
- ضوابط کلی استفاده از علائم صوتی
- ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی کلامی
- ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی با حرکات دست
- ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی در اطراف محل خاکی‌ها و گودال‌های با خطر سقوط یا تصادم

فصل دوم- تابلوها و علائم هشداردهنده لازم در داخل ساختمان‌ها

- علائم و چراغ‌های خروج اضطراری
- علائم خروج اضطراری
- چراغ‌های خروج اضطراری

فصل سوم- تابلوها و علائم هشداردهنده الزامی در کارگاه‌ها

- ضوابط کلی علائم هشداردهنده الزامی در کارگاه‌ها
- لزوم نصب علائم ایمنی بر روی مخازن و خطوط لوله حاوی مواد خطرناک
 - کاربرد علائم برای نشانه‌گذاری مخازن و مجراهای دارای مواد خطرناک
 - کاربرد علائم برای نشانه‌گذاری محوطه‌ها و مکان‌های دارای مواد خطرناک
 - علامتگذاری در کارگاه‌های موقت داخل جاده‌ها یا هنگام خط‌کشی خیابان‌ها، برای اعلام موانع و محل‌های خطرناک

فصل چهارم- تابلوها و علائم در معابر و فضاهای شهری و محیط خارج از ساختمان

- ضوابط کلی

- تابلوهایی که نیاز به مجوز ندارند، تابلوهای نیازمند مجوز و تابلوهای غیرمجاز
 - تابلوهایی که نیاز به مجوز از مدیریت‌های شهری ندارند
 - تابلوهای غیرمجاز
 - انواع پلاک‌ها و تابلوهای مجاز
- سطح مجاز تابلوها
- محدوده نصب انواع تابلوها
 - محدوده کلی نصب تابلوها
 - ارتفاع حد زیرین تابلوها
 - ارتفاع مجاز حد فوقانی تابلوها
 - پیشروی مجاز تابلوها در حریم معابر عمومی
 - حریم تابلوهای مختلف
- خط و مطالب تابلوها
 - مطالب تابلو
 - خط در تابلو
- رنگ و نورپردازی تابلوها
 - رنگ
 - نورپردازی در تابلوها
- تابلوهای ناهماهنگ
- پیوست: علائم تصویری رنگی

کاربردهای مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان

مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان با توجه به گستردگی ساختمان‌ها و نیازهای مختلف، کاربردهای متفاوتی را پیدا کرده است. از کاربردهایی که این مقررات باید در آن‌ها رعایت شود می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

• **ساختمان‌های مسکونی:** علائم خروج اضطراری، آسانسور و آتش‌نشانی

• **ساختمان‌های تجاری:** علائم راهنما، پارکینگ و سرویس‌های بهداشتی

• **ساختمان‌های صنعتی:** علائم خطر، ایمنی و تجهیزات

• **فضاهای عمومی:** علائم پارک، عبور عابر پیاده، دوچرخه و...

اهمیت مبحث 20 مقررات ملی ساختمان

انتقال پیام‌های ارتباطی به افراد در محیط، با استفاده مناسب از تابلوها و علائم هشدار، می‌تواند تأثیر بسزایی در تضمین سلامت، ایمنی، بهره‌وری، راحتی، بهداشت و صرفه‌جویی اقتصادی برای افراد و جامعه داشته باشد. به همین منظور، افراد مسئول در طراحی و ساخت و ساز بناها یا مهندسان کنترل و نظارت مربوط به ساختمان‌ها یا مسئولان کارگاه‌های صنعتی و تجاری موظف هستند تمام هشدارهای ایمنی و تابلوهای راهنمایی را در تمام ساختمان‌ها یا مکان‌های عمومی در نظر بگیرند. این تابلوها و علائم در مکان‌هایی که احتمال خطرات و بحران‌های طبیعی وجود دارد نقش موثری در پیام‌رسانی دارند و اهمیت بیشتری پیدا می‌کنند. از این رو، رعایت اصول تصویب‌شده در مراحل ساخت، نصب و به‌کارگیری تابلوها و علائم و همچنین در ارائه اطلاعات و هشدارهای ایمنی، یکی از اصلی‌ترین اقدامات می‌باشد. از جنبه‌های اهمیت رعایت مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ایمنی: علائم هشداردهنده و راهنما در مواقع اضطراری جان انسان‌ها را نجات می‌دهند.
- آسایش: تابلوهای راهنما، تردد و استفاده از فضاها را آسان‌تر می‌کنند.
- اطلاع‌رسانی: علائم و تابلوها اطلاعات مهمی را به کاربران منتقل می‌کنند.
- انطباق با استانداردها: رعایت این مبحث، ساختمان را با استانداردهای ملی و بین‌المللی همسو می‌کند.

سخن آخر

علائم و تابلو نشان‌هایی هستند که استفاده ساکنان و افراد استفاده کننده از یک سازه مهندسی شده را تسهیل می‌کنند. امروزه با گسترش روزبه‌روز بناها این نشانه‌ها دامنه کاربرد وسیع‌تری پیدا کرده‌اند که دسترسی به ایمنی در ساختمان‌های بزرگ و دارای تاسیسات پیچیده امروزی را آسان‌تر می‌نمایند. این افزایش استفاده از این تابلوها نیاز به استانداردها و مقررات کلی را بیشتر می‌کند تا افراد و سازندگان بناهای زیستی به سردرگمی و تفاوت برداشت دچار نگردند.

مبحث ۲۰ مقررات ملی ساختمان نگرش کامل به مقررات مربوط به این تابلوها و علائم دارد. تلاش برای استفاده از علامت‌های بین‌المللی شناخته‌شده و آشنایی افراد با آن‌ها، همچنین بومی‌سازی این علائم متناسب با شرایط ساخت‌وساز در کشور، یکی دیگر از نکات مهمی است که در این مجموعه از مباحث مقررات ملی ساختمان مورد بحث قرار گرفته است که علاوه بر ساکنان آن مجموعه ساختمانی یا کارگاهی، امکان استفاده

راحت‌تری را برای مهمانان و افرادی که با مکان آشنایی ندارند، همچنین
اتباع دیگر کشورها از این اماکن فراهم می‌آورد.